

Magyarország

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Kilenczedik évfolyam. 48. szám. Szerkeszti: Székelyudvarhely, 1911. nov. 30.

Előzetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillér.
Dr. Keith Ferencz Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Árpád-utca 3 szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.
varm. tb. főjegyző.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

379.

Udvarhely vármegye alispánjától.

Sz.: 8553—1911. alisp.

Tárgy: A halászat és rákászat ellenőrzése.

A három járás főszolgabirójának, Székelyudvarhely r. t. város főkapitányának, valamennyi községi és körjegyzőnek s a községi előjáróságoknak.

A vármegye közgazdasági előadója a m. kir. földművelésügyi miniszter urhoz intézett évi jelentésében egyebek között azt írja, hogy »a halászati törvény megtartására alig tétetett valami és e miatt a hal és rák kiveszőfélben van«, majd ismét, hogy »a halászat a lehető legmostohább viszonyok között van, mert méregfű, dinamit és maszlag használata miatt a nemesebb hal és édesvízi rák majdnem kiirtott«.

Midőn ezt a panaszt, annál fogva, hogy az idevágó törvény végrehajtása a hatóságok feladata, ezennel közzé teszem, egyuttal figyelmeztetem az elsőfokú rendőrhatalóságokat és a községi előjáróságokat, hogy az idevonatkozó 1888. évi XIX. t. cz rendelkezéseiben köteleességükké tett ellenőrzést — a mint ezt az említett jelentés megtevéle is tanúsítja — nem teljesítik a kellő éberséggel és megtorló szigorúsággal.

Ennélfogva — hivatkozással a vármegyei hivatalos lap 1906. évi 25. és az 1907. évi 37. számában ismételtén is közzétett 3725—1906. alisp. sz. rendeletemre — szigoruan utasítom az említett hatóságokat és községi közegeket, hogy, miután a halászat okszerű kezelése közgazdasági érdek, az idézett törvényzcikk által köteleességükké tett ellenőrzést a legnagyobb pontossággal gyakorolják, s különösen a 18., 20. és következő §-okban, a halászati tilalomra nézve megszabott rendelkezéseknek a rendelkezésükre álló összes eszközök felhasználása által szerezzenek érvényt. Így

a községi előjáróságok a halászat gyakorlását, valamint a halak elárusítását éberan ellenőrizzék s a megszabott tilalmi rendelkezésekbe ütköző bármely csekély kihágást is, az illetékes járási hatóságaihoz jelentsenek te.

A járási főszolgabirákat és Székelyudvarhely r. t. város főkapitányát pedig utasítom, hogy a törvény szigorú végrehajtását a saját hatáskörükben is ellenőrizzék, s a szükségesnek mutakozó megtorlást minden egyes esetben a legnagyobb szigorral alkalmazzák.

Végül pedig — minthogy e rendeletem mikénti végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter urhoz rövid záros határidőn belül jelentést kell tennem, — utasítom a községi előjáróságokat, hogy a fentiekkel kapcsolatosan: a községekben tapasztaltokról, s általában a jelen ügyben tett eljárásokról járási főszolgabiráikhoz 15 napon belül jelentést tegyenek.

A főszolgabiró urak pedig az egész járásuk területén észleltekről, s a visszaélések megtorlása érdekében kiszabott büntető intézkedéseikről részletes jelentést szerkesztve, azt hozzám további 5 nap alatt terjesszék be. Hasonló, a rendőrhatalósága körében tett intézkedéseire vonatkozó jelentésteletről Székelyudvarhely r. t. város főkapitányát is utasítom.

Székelyudvarhely, 1911. november hó 18-án.

Sebesi, alispán.

380.

Magyar kir. földművelésügyi miniszter.

1911. évi 121214. III—1. szám.

Körrendelet valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságnak.

A huszvizsgálat tárgyában kiadott 54300—1908. sz. itteni rendelet 52. §-a értelmében négy hetes kornál fiatalabb borjukat — kényszervágásokat kivéve — levágni tilos.

E rendelkezés helyes végrehajtása érdekében közlöm a törvényhatósággal, hogy a borjak négy

hetes korának meghatározására az inyhuson végbemenő átalakulás nyújt megbízható tájékozást.

A borjak születését követő első napokban az inyhus tudvalevőleg erősen duzzadt és sötét kékesvörös színű, körülbelül a 9 ik naptól kezdve pedig zsugorodik és egyuttal erősen elhalványodik. E zsugorodás következtében az inyhus, mely a fogakat kezdetben teljesen bevonta, a fogak nyakára visszahúzódik és a 15-ik napon a borjak fogófogai már teljesen szabadok. A 20-ik napon már csak a torok metszőfogakat borítja be részben az inyhus, a négy hetes kora borju sarok metszőfogai is egészen vagyis a fogak nyakáig szabadon állanak ki az inyhusból.

Felhivom a törvényhatóságot, hogy erről a területén lévő összes husvizsgálókat, valamint első és másodfoku állategészségügyi hatóságokat értesítse és pedig a husvizsgálókat azzal, hogy a levágásra kerülő borjak korának meghatározásánál mindenkor szigoruan az inyhuson végbemenő fent közölt átalakulást vegyék figyelembe, viszont az állategészségügyi hatóságokat azzal az utasítással, hogy a hozzájuk beosztott m. kir. állatorvosok útján úgy a vágóhidakon, mint a mészárszékben és huselárusító helyeken e részben folytonos éber ellenőrzést gyakoroljanak, szabálytalanság felmerülése esetén pedig annak példás megtorlása iránt mindenkor haladéktalanul intézkedjenek.

Ezzel kapcsolatban közhírré tétel és a marharaikodó állomásokra kirendelt állatorvosok, valamint a marhalevékezeltők megfelelő utasítása céljából értesitem a törvényhatóságot, hogy azon fontos közgazdasági cél előmozdítása érdekében, melyet a négy hetesnél fiatalabb kora borjak levágását tiltó fent idézett rendelkezés szolgál, ezen elrendelem, hogy négy hetes kornál fiatalabb borjak helybeli vásárra vagy más községbe (városba) csakis anyjukkal együtt hajthatók vagy szállíthatók.

Budapest, 1911. évi november hó 11-én.

Gróf Serényi, s. k.

Szám: 8682—1911. alisp.

Valamennyi járási főszolgabíró, Székelyudvarhely r. t. város polgármestere, rendőrfőkapitány-ság és valamennyi községi előjáróságnak.

Fenti miniszteri rendeletet azon utasítással adom ki, hogy azt minden husvizsgálóval, marhalevél kezelővel írásban azonnal közölje, ezen kívül tartalmát a gazda közönség előtt kiterjedt módon tegye közhírré, a rendeletben foglaltakhoz az I. foku hatóság szigoruan alkalmazkodjék.

Székelyudvarhelyen, 1911. évi november 20.

Sebesi, alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

381.

166563—1911. VI—a. B. M. számú körrendelet.

A Katholikus Háziasszonyok országos szövetsége által létesített vasuti missió ismertetésére vonatkozó hirdetménynek a községházakon való kifüggesztése tárgyában.

Valamennyi vármegyei törvényhatóság első tisztviselőjének.

A Katholikus Háziasszonyok országos szövetsége 1911. év május hó 4-én vasuti missiót léptetett életbe.

A vasuti missió célja — felekezet vagy nemzetiségre való tekintet nélkül — a cselédeket és kenyérkeresetre utalt nőket megvédeni, minden megengedett eszközzel a lélekkufárkodás ellen küzdeni és az egyedül utazó nőket a reájuk leselkedő veszélyekre kitanítani, nekik vendégszerető védelmet és kenyeret adó foglalkozást biztosítani.

Mint hogy a Katholikus Háziasszonyok országos Szövetsége által létesített vasuti missió célját csak akkor érheti el, ha az intézmény köztudatba megy át; ennél fogva abból a célból, hogy a községekből kenyérkeresetre induló leányok már otthon tudomást szerezzenek az említett vasuti missió létezéséről és működéséről, felhivom alispán urat, hogy intézkedjék az iránt, hogy ha az elől említett Szövetség felhívásával, ezeknek kihirdetés vagy kifüggesztés útján leendő közhírré tétele végett a hatóságokhoz, illetőleg községi előjáróságokhoz fordul, a szövetséget, ennek emberbaráti célját figyelembe ajánlva, nemes törekvéseiben támogatassák.

Budapest, 1911. évi november hó 11-én.

A miniszter helyett:

Jakabffy s. k., államtitkár.

Szám: 8662—1911. alisp.

Az elsőfoku hatóságoknak és a községi előjáróságoknak.

Alkalmazkodás végett közlöm.

Székelyudvarhelyen, 1911. évi november hó 18-án.

Sebesi, alispán.

382.

56,180—1911. VI-a. B. M. számú körrendelet.

Wieser József feldkircheni csavargótól a szokásos segély megtagadása.

A karinthiai országos kormány elnökségének 1693. präs. számú megkeresése szerint Wieser József feldkircheni születésű és ugyanottani illetőségű pinczér és kereskedelmi utazó foglalkozás nélkül csavarog és illetőségi községe terhére idegen községtől pénzsegélyeket vesz fel.

A nevezett koldulásért és csavargásért eddig már tizszer volt büntetve.

Felhivom a törvényhatóságot intézkedjék megfelelő módon az iránt, hogy a nevezett a köz-

ségek részéről segítségnyújtásban ne részesíttessék.

Budapest, 1911. évi október hó 12-én.

A miniszter rendelkezéséből:

Jalsóviczky s. k., miniszteri tanácsos.

383.

159,655—1911. VII. b. B. M. számú körrendelet.

A tuberkulózis elleni küzdelem országos bizottságának ajánlása.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Engedve annak a több oldalról ismételt megnyilvánuló kívánságnak, hogy a tuberkulózis leküzdésén fáradozó különböző egyesületek, melyek eddigelé összekötő kapocs nélkül szétszórtan működtek, egy országos szervezetben egyesíttessenek: megalakítottam a »Tuberkulózis elleni küzdelem országos bizottságá«-t.

Ezzel módot nyújtottam arra, hogy az egy mástól függetlenül és gyakran eltérő alapon működő társadalmi egyesületek ezentúl azonos elvek szerint s egységes vezetés alatt folytassák megkezdett nemzetmentő munkájukat.

Ez a küzdelem eddig sem volt meddő, s hivatali elődeim készséges erkölcsi és anyagi támogatásának meg volt az az eredménye, hogy a tuberkulózis okozta halálozás országos átlaga, amely az előző öt évben 10,000 esetre számítva, 38-at tett ki, az utolsó öt évben fokozatosan csökkenve, 1909-ben már 35-re szállott le, ami kerek 18 millió lakóra számítva évenként több mint 5,000 halálesettel való javulást jelent.

Annál több tehát a kilátás és a remény, hogy a közös célra vállvetett erővel munkálkodó egyesületek összetett működése az említett kedvező eredményt mihamar tul fogja szárnyalni.

A tuberkulózis elleni küzdelem országos bizottságára és az annak kebelében fennálló központi bizottságra hárul ezentúl az a feladat, hogy Dr. Baró Müller Kálmán főrendiházi tag s az országos közegészségügyi tanács elnökének, mint kormánybiztosnak vezetése alatt a tuberkulózis leküzdésére irányuló mozgalmat tovább fejlessze, szervezze és irányítsa.

Miután az ily nagyarányú országos mozgalomnak csak akkor van kilátása a sikerre, ha azt támogatják mindazok, akiknek módjukban áll a cél elérésére tettekkel is közreműködni, szükség, hogy az említett bizottság működése és törekvései minden részről jól megértő pártfogással találkozzanak.

Felhivom tehát a címet, hogy a »Tuberkulózis elleni küzdelem országos bizottságá«-t tisztán közérdekű és valóban nemzetmentő működésében a legmelegebb jóindulattal támogassa, annak törekvéseit saját hatáskörében s a maga részéről is telhetőleg előmozdítsa és hasson oda, hogy a törvényhatóság közönsége a tuberkulózis pusztításainak csökkentésére irányuló mozgalmat

necsk éber érdeklődéssel kísérje, de abban tevékeny részt is vegyen.

Az említett bizottságnak, amely közvetlen megkereséseket készséggel intéz el, hivatalos helyisége: Budapesten, VIII. kerület, Főherceg Sándor-utca 2. szám alatt van.

Budapest, 1911. évi november hó 15-én.

A miniszter helyett:

Jakabffy s. k., államtitkár.

Szám: 8902—1911. alisp.

3 járási főszolgabíró urnak, Székelyudvarhely polgármesterének.

Belügyminiszter urnak fenti ajánlására címmed figyelmét felhivom.

Székelyudvarhelyen, 1911. november 27-én.

Sebesi, alispán.

384.

Udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelői hivatala.

3691—1911. tszám.

Nagyságos Dr. Sebesi János alispán urnak

Székelyudvarhely.

A nagyméltóságú vall. és közokt. ügyi m. kir. miniszter ur folyó 1911. évi okt. hó 10-én 126,957. sz. a. kelt rendeletével az udvarhelyvármegyei tankerület vezetésével méltóztatott megbizni.

Új állásomat elfoglalván, a midőn ezt van szerencsém nagyságod becses tudomására hozni, egyszersmind tisztelettel kérem, hogy cngem, magyar nemzeti népnevelésügyünk előbbre vitelére irányuló hivatalos működésomban nagybecsű támogatásában részesíteni méltóztatassék.

Fogadja nagyságos alispán ur kiváló tiszteltem őszinte nyilvánítását.

Székelyudvarhelyen, 1911. évi november hó 16 án.

(P. H.)

Hajdú Ferencz s. k.,
tan. ker. vezető kir. s. tanfelügyelő.

Szám: 8917—1911. alisp.

Mindhárom főszolgabírónak és Székelyudvarhely polgármesterének.

Tudomás céljából közlöm.

Székelyudvarhelyen, 1911. évi november hó 27-én.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körölvények.

Állati betegségek. Sertésvész szorványosan föllépett Fiatfalva községben.

Vesztség föllépett szorványosan Bibarczfalva község juhállományában.

Eltévedt tehén. Bokor Péter magyarhidegkuti lakos egy darab öt éves fehér szőrű és szarvu tehene, fején lánczczal vályó év és hó 22 én öste a gyalakuti országos vásárról hazajövet Csöb község határán eltévedt.

Talált liba. Küküllökeménfalvi Lukács Ferencz a Fenyéd és székelybetlenfalvi állami uton egy hizott libát talált, mely nála gondozás alatt áll.

Körözés. (5127—911. szám.) Fodor János székelykereszturi lakosnál elhelyezett sárpataki illetőségű s az állami gyermekmenhely kötelékébe tartozó Dobra Tivadar 14 éves gyermek e hó 24-én este 70 kor. ellopása után tőle megszökött. Szökésekor szürke harisnyát, magyarszáru csizmát, félposztó állami kabátot, ugyanolyan mellényt, fekete színű lekajladt kalapot viselt. Nyomozandó s feltalálás esetén a nála lévő készpénz elkobzása után hozzám kísérendő. Székelykeresztur, 1911. nov. 25 én. *Málhé*, tb. szolgabíró.

Körözendő személyek. 326. — *Kubinek Mátás* 47 éves, Csehországban Pilgram községben született szobafestősegéd, nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó, születési anyakönyvi kivonata és munkakönyve hivatalos használatra bevonandó s ezen iratok, valamint a kihallgatásról felveendő jegyzőkönyv a 28322—911. számra való hivatkozással Somogyvármegye alispánjának (Kaposvár) megküldendő.

327. — *Darula Pál* szabó és a tőle állítólag különváltan élő felesége *Bogyó Ilona* nyomozandók, feltalálásuk esetén az általuk ezelőtt 9 évvel Temesváron nevelésbe vett fia illetőségi viszonyaira nézve kihallgatandók és a felveendő

jegyzőkönyv a 20548—911. számra való hivatkozással Békésvármegye alispánjának (Gyula) megküldendő.

328. — *Lakatos Juliánna* kóbor cigánynő, kinek kóborlása közben Ujgyalla községben házasságon kívül 1911. január 18-án Anna nevű leánygyermek született, nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 11724—911. számra való hivatkozással Komáromvármegye alispánjának megküldendő.

329. — *Csonka György* nevű egyén nyomozandó és feltalálása esetén tartózkodási helye és lakcíme Gömör és Kishontvármegye alispánjával (Rimaszombat) a 14404—911. számra való hivatkozással közlendő.

330. — *Toma Róza* cigánynő, a ki Abaujkorláti községben született és állítólag 38 éves és legutóbb Tokajban tartózkodott, nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 21326—911. számra való hivatkozással Zemplénnvármegye alispánjának (Sátoraljaujhely) megküldendő.

331. — *Loveczki Gergely* volt urasági kocsis, a ki Oromfalu községben 1861. évi márczius hó 12-én született és a wieni »Rudolfstiftung« köz-kórházban ápolás alatt állott, nyomozandó és feltalálása esetén tartózkodási helye és lakcíme Barsvármegye alispánjával (Aranyosmarót) a 12392—911. számra való hivatkozással közlendő.

332. — *Szász Zsuzsa* nevezetű 14 éves állami menhelybeli gyermek megszökött. Nevezett nyomozandó és feltalálása esetén a kolozsvári m. kir. gyermekmenhely igazgatósága értesítendő. Nevezett gyermek arcza kerek, arczsine fehér, haja gesztenyeszínű, szeme fekete, orra tompa, termete növében.